

Identifying Manifestations of Exploitation in Professional Sport

Mohammad Sadegh Afroozeh¹

Received: Jul 21, 2021

Accepted: Sep 12, 2021

Abstract

Objective: Professional sport with a market-oriented approach, in addition to social benefits, has sometimes exploited athletes in some aspects. The purpose of this study was to identify Manifestations of exploitation of athletes by clubs and the general atmosphere of professional sports.

Methodology: This research was conducted qualitatively. Sampling was purposive and 12 athletes, experts and manager were selected as participants and data were collected through in-depth and semi-structured interviews.

Results: The results showed Manifestations of sports exploitation in eight cases including physical exploitation (physical injuries, exercise health, body destruction), emotional exploitation (family rejection, social humiliation), identity exploitation (gender discrimination, ethnic-religious discrimination), social exploitation (media orientation). Expectations, social role distortion, confusion), economic exploitation (contracts, pensions, salaries), cultural exploitation (lifestyle media war), exploitation of human property (instrumental view, tools of war) and educational exploitation (behavioral violence, verbal violence, Psychological violence).

Conclusion: However, the existence of local cultures, the influence of liberal ideas of sports colleagues and finally the athlete's lack of awareness of the course of his professional life has sometimes led to the exploitation of the athlete's life in various dimensions

Keywords: Professional Sport, Exploitation, Athlete, Violence, Discrimination

1. Associate Professor, Jahrom University, Jahrom, Iran.

* Corresponding author's e-mail address: sadegh.afroozeh@jahromu.ac.ir

Cite this article: Afroozeh, M.S. (2024). Identifying Manifestations of Exploitation in Professional Sport. *Journal of Sport Development and Management*, 13 (37), 189-212.

DOI: <http://doi.org/10.22124/jsmd.2021.19944.2577>

Extended Abstract

Introduction and State of Problem

In today's modern world, individuals lack power in the face of the system and cannot make rational decisions about their lives or determine or change conditions and requirements in a rational manner. Furthermore, they cannot easily imagine such a decisive role (Adorno, 2007). Carrington and Macdonald (2009) refer to power relations in sports as one of the characteristics of Marxism. In sports, due to its vastness, various individuals can be included in this realm, including athletes, coaches, managers, sponsors, sports volunteers, and even workers involved in constructing sports projects. All of these individuals can be subjected to unreasonable occupational pressures. McLoughlin et al. (2018) note that most sports organizations seek to employ workers who have less legal protection in order to achieve their goals at a lower cost. Sports organizations, referred to as "heartbeat organizations" (Hanlon & Geraghty, 2004), can apply the same approach to athletes, which in this research we define as the exploitation of athletes through abuse or maximum pressure. Exploitation can also pave the way for dehumanization, which has various definitions, including treating others in a way that erodes, obstructs, or silences some of their distinctive human characteristics (Mikola, 2011). Although some argue that one reason professional athletes endure hardships is their loyalty and sense of identity with the sport, which typically prevents them from resisting difficulties. Additionally, sports provide athletes, especially young athletes, with normative frameworks that sometimes lead to the acceptance and engagement in risky behaviors in sports (Meyer & Niall, 2018). In this profitable and popular industry, spectators and athletes form its two main components, being both profit-generating and exploited from different perspectives. Nevertheless, many unfortunate events in the world of sports permanently deprive athletes of a normal life, highlighting the need to pay attention to the dominance of capitalism in sports. Therefore, this research seeks to explore various instances of exploitation in sports in Iran, considering all cultural, social, and political components within its geographical context.

Methodology

The present research is qualitative in nature, based on data searches, utilizing a grounded theory approach. This strategy allows the researcher to systematically extract commonalities from a vast amount of data and theorize within their research domain. Additionally, an inductive approach was used to explain the phenomenon of exploitation in sports by identifying key elements (concepts, categories, and propositions). To present a systematic model of the findings derived from the coded data, a constructivist approach was employed. One

significant advantage of constructivist theory is engaging with diverse human voices in the social world, including the planned social context. In this approach, the researcher plays an active role in interpreting and attributing meaning to concepts and categories, providing interpretive insights from the available data sources.

For data analysis, initial, axial, and selective coding techniques were concentrated and utilized. The research tool included semi-structured interviews that examined the dimensions and characteristics of exploitation in professional sports. In addition to athletes, experts and managers in this field also participated as contributors. All data were coded through interviews in the shortest time possible, followed by subsequent targeted interviews. A total of 12 interviews were conducted, and the researcher reached theoretical saturation after the tenth interview. Finally, to ensure the validity and reliability of the interviews, various methods were employed for evaluation and confirmation. To determine validity, criteria such as acceptability, transferability, and confirmability were used. Acceptability refers to the degree of trust in the authenticity of the findings for participants, with suggested methods for increasing acceptability including multiple sources, multiple analysts, and multiple methods. In this context, the researcher collected data using various sources, such as knowledgeable individuals and different written materials. Furthermore, consultants were utilized during the interview process and data analysis. The transferability of the research results indicates their generalizability to other groups and similar domains, which was partially ensured by extracting and presenting maximum data (as much as possible). In this research, multiple reviews of interviews and the extraction of maximum non-redundant content were undertaken to implement this recommendation. Additionally, efforts were made to increase the likelihood of transferring concepts to other environments by considering the expertise and organizational positions of each interviewee in their selection. It is essential to note that the confirmability of qualitative research findings is achieved when other researchers can clearly follow the research path and actions taken by the researcher. To this end, all interviews in the present research were recorded using a recording device, and key points were documented in writing. Moreover, to examine the reliability of the interviews, the inter-rater reliability method was employed. Given that this reliability level was over 60%, the reliability of the coding was confirmed, indicating that the reliability of the current interview analysis was appropriate.

Results

The first stage of interview analysis is open coding, which refers to the conceptualization and categorization of sections of data with titles or labels that

simultaneously summarize and describe each piece of data. Open coding is also referred to as "fundamental coding" because it uses the words of the interviewees. The next stage is axial coding; Kendall (1999) stated that the goal of this stage is to determine the relationship between the categories created in the open coding stage. In this stage, the central phenomenon is identified and interpreted, and finally, selective coding, which is the third stage of coding, is employed. In this stage, the researcher develops concepts regarding the relationship between the categories obtained in the axial coding pattern. In the tables, instances of exploitation are reported in three sections: concepts, categories, and propositions. Results include physical exploitation (physical injuries, training health, body degradation), psychological exploitation (family rejection, social humiliation), and identity exploitation (gender discrimination, ethnic and religious discrimination). The results also indicated that economic exploitation (contracts, retirement, salaries) and cultural exploitation (media warfare, lifestyle) can be instances of exploitation in professional sports. Ultimately, exploitation in professional sports was explained in three sections: behavioral, structural, and human in the model of sports exploitation. Thus, social, cultural, and economic propositions were coded in the structural section, while psychological, physical, and identity aspects were coded in the behavioral section, and humanity was coded in the human section.

Discussion and Conclusion

One of the significant findings of this research is economic exploitation, which has been a crucial result for many researchers, including Larkin, Dior, and Geubert (2020) and Carl (2013). Although the economy is a primary aspect of professional sports today, excessive focus on this issue has led to the violation of athletes' rights and financial issues. While some researchers have examined sports from artistic and aesthetic perspectives, viewing it as a manifestation of a world, financial conflicts have become an inseparable part of it. Another result of this research is social and cultural exploitation, which is inherently meaningful in sports and derives from significant experiences rooted in the cultural and social fabric of the region. Physical exploitation was also a key finding, where the excessive competitive aspirations of clubs and professional sports impose maximum pressure on athletes' bodies. This pressure can sometimes lead to a tendency towards doping, especially in strenuous and individual sports. Some researchers argue that various psychological factors can trigger doping behaviors in athletes, with veteran athletes reporting distressing emotions as one psychological factor related to doping behavior. Afroozeh et al. (2020) also identified professional sports-related despair as a factor pushing professional athletes towards doping. Thus, given the nature of sports and the frequent disappointments athletes face after common failures, the potential for

physical exploitation always exists. Identity exploitation is another finding of this research, as many philosophers argue that not all athletes experience sports in the same way; many are marginalized based on their identities. Female athletes, especially elite female athletes, are often the most prioritized group for exploitation in sports. The challenges faced by women in professional sports are significantly exacerbated in Iran. Moreover, there is a strong emphasis on gender segregation in Iranian sports, which is morally and politically offensive. The social benefits of women's access to competition against men are significantly lower, representing a form of exploitation. While some argue that this segregation is necessary for fairness in sports, it is essential to recognize the implications of such divisions.

Keywords: Professional Sport, Exploitation, Athlete, Violence, Discrimination

References

- Adorno, T (2007), *Negative Dialectics*, Translated by E. B. Ashton, London: Continuum.
- Afroozeh, M. S., Zareian, H., Kazemi Korani, B. (2019). Identification and Analysis the Dimensions of Violence against Children in the Field of Sport (Foundation-Based of Grounded Theory Approach). *Research on Educational Sport*, 7(16): 213-34. (In Persian)
- Corlett, J. A. (2013). Exploitation in Intercollegiate Athletics. *Sport, Ethics and Philosophy*, 7(3): 295–312
- Carrington, B., & McDonald, I. (2009). Marxism, cultural studies and sport: Mapping the field. In B. Carrington & I. McDonald (Eds.), *Marxism, cultural studies and sport* (pp. 1-12). London, England: Routledge.
- Mayer, J., & Thiel, A. (2018). Presenteeism in the elite sports workplace: The willingness to compete hurt among German elite handball and track and field athletes. *International Review for the Sociology of Sport*, 53(1): 49–68
- McLeod, C. M., Holden, J. T., Hawzen, M. G., & Chahardovali, T. (2018). Do influxes of atypical labor make sport event workers prone to exploitation? *Sport Management Review*. doi:10.1016/j.smr.2018.07.003
- Mikkola, M. (2011). Dehumanization. In *New Waves in Ethics*. Ed. T. Brooks. New York: Palgrave-Macmillan.
- Larkin, B. Dwyer, B. Goebert, CH (2020) Man or Machine: Fantasy Football and Dehumanization of Professional Athletes. *Journal of Sport Management*, 34(5), 403-416

فصلنامه مدیریت و توسعه ورزش

سال سیزدهم، شماره اول، پیاپی ۳۷

شناسه دیجیتال: [10.22124/jsmd.2021.19944.2577](https://doi.org/10.22124/jsmd.2021.19944.2577)

مقاله پژوهشی

شناسایی مصادیق استثمار در ورزش حرفه‌ای

محمدصادق افروزه^{*}

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۶/۲۱

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۴/۳۰

چکیده

هدف: ورزش حرفه‌ای با رویکردی بازارگرایانه علاوه بر مزایای اجتماعی گاهی در برخی جنبه‌ها به استثمار ورزشکاران پرداخته است. هدف این تحقیق شناسایی مصادیق استثمار ورزشکاران توسط باشگاه‌ها و فضای کلی ورزش حرفه‌ای بود.

روش‌شناسی: روش تحقیق کیفی بود که با استفاده از نمونه‌گیری هدفمند ۱۲ ورزشکار، کارشناس و مدیر به عنوان مشارکت‌کننده انتخاب شدند و از طریق مصاحبه‌های عمیق و نیمه‌ساختاریافته داده‌ها جمع‌آوری شدند.

یافته‌ها: نتایج نشان داد مصادیق استثمار ورزش در هشت قضیه شامل استثمار بدنی (صدمات جسمی، بهداشت تمرین، تخریب بدن)، استثمار روحی (طرد خانواده، تحقیر اجتماعی)، استثمار هویت (تبعیض جنسیتی، تبعیض قومی مذهبی)، استثمار اجتماعی (رسانه مداری، توقعات، کژ نقشی اجتماعی، سردرگمی)، استثمار اقتصادی (قرار داده‌ها، بازنشستگی، حقوق)، استثمار فرهنگی (جنگ رسانه‌ای سبک زندگی)، استثمار مالکیت انسانی (نگاه ابزاری، ابزار جنگی) و استثمار تربیتی (خشونت رفتاری، خشونت کلامی، خشونت روانی) می‌باشد.

نتیجه‌گیری: به نظر می‌رسد وجود فرهنگ‌های محلی، نفوذ تفکرات لیبرالیستی حکمرانان ورزشی و در نهایت عدم آگاهی ورزشکار از مسیر زندگی حرفه‌ای خود گاهی منجر به استثمار زندگی ورزشکار در ابعاد گوناگون شده است.

واژه‌های کلیدی: ورزش حرفه‌ای، استثمار، ورزشکار، خشونت، تبعیض

۱. دانشیار مدیریت ورزشی، دانشگاه جهرم، جهرم، ایران.

* نشانی الکترونیک نویسنده مسئول: sadegh.afroozeh@jahomu.ac.ir

استناد: افروزه، محمدصادق. (۱۴۰۲). شناسایی مصادیق استثمار در ورزش حرفه‌ای. مدیریت و توسعه ورزش، ۴ (۳۷)، ۱۹۸-۲۱۲.

DOI: <http://doi.org/10.22124/jsmd.2021.19944.2577>

مقدمه

درک تماشاگران از ورزش به عنوان نیروی بازتولید اجتماعی است و حداقل سه بینش مهم از عملکرد سرمایه‌داری معاصر و ورزش به همراه دارد که شامل مرکزیت کار در بازتولید سرمایه‌داری، اهمیت کار ورزشی در فضای اقتصاد سیاسی و در نهایت میزان صدمات وارده به کارگر ورزشکار را در جریان کار می‌باشد (کالمان لامب،^۵ ۲۰۱۹). بازتولید اجتماعی که در واقع محصول سرمایه‌داری است می‌تواند روند غیرانسانی شدن را تسریع بخشد و نیز می‌تواند به صورت فردی و یا گروهی به صورت شدید یا خفیف رخ دهد که همیشه وابسته به شرایط نیست (هاسلم و لوگنان، ۲۰۱۴). همچنان که ادبیات مارکسیستی به نوعی به روابط اجتماعی در ورزش اشاره دارد، کارینگتون و مک دونالد^۶ (۲۰۰۹) به روابط قدرت در ورزش به عنوان یکی از ویژگی‌های مارکسیستی اشاره دارند. در ورزش با توجه به وسعت عمل آن افراد مختلفی می‌تواند در این گستره قرار گیرند، از جمله ورزشکاران، مربیان، مدیران، حامیان مالی، داوطلبان ورزشی و حتی کارگرانی که در ساخت پروژه‌های ورزشی نقش ایفا می‌کنند و همه این افراد به نحوی می‌توانند تحت فشارهای غیرمنطقی شغلی قرار گیرند چنانچه، مکلو^۷ و همکاران (۲۰۱۸) اشاره دارد که بیشتر سازمان‌های ورزشی در پی استفاده از کارگرانی هستند که از حمایت‌های قانونی کمتری برخوردارند، تا به این وسیله به هزینه کمتری به اهداف خود برسند. سازمان‌های ورزشی که از آن به عنوان سازمان‌های ضربان‌دار یاد می‌شود

در دنیای مدرن امروزی انسان‌ها در برابر سیستم، فاقد قدرت هستند و در مورد حیات خود نمی‌توانند به گونه‌ای عقلانی تصمیم‌گیری نمایند و شرایط و مقتضیات را به گونه‌ای عقلانی تعیین کنند یا تغییر دهند. علاوه بر این حتی این چنین نقش تعیین کننده‌ای را نمی‌توانند به راحتی تصور نمایند (آدورنو،^۱ ۲۰۰۷). در چنین عصری پدیده ورزش با رشد روزافزون باعث ایجاد یک صنعت پر سود در تمام دنیا شده است. ایجاد اشتغال، بهبود سلامت و کاهش هزینه‌های درمان، افزایش کیفیت زندگی، کاهش میزان جرایم اجتماعی و بزهکاری، کاهش مصرف مواد مخدر، افزایش نشاط و ایجاد روحیه بالا، بهره‌وری بالاتر افراد و افزایش رشد و توسعه اقتصادی از جمله تأثیراتی است که برای صنعت ورزش مطرح می‌شود (کاویتسوس،^۲ ۲۰۱۲: ۱۷۵؛ کارسو،^۳ ۲۰۱۱: ۴۵۸؛ لکسونن و همکاران،^۴ ۲۰۰۹: ۸۴۱). این صنعت با تولید و عرضه محصولات مصرفی و غیرمصرفی مرتبط با فعالیت‌های ورزشی، در پیشبرد اهداف ورزش و تفریحات سالم نقش به‌سزایی دارد و رواج ورزش و تفریحات سالم در کشورهای توسعه‌یافته سبب رونق هرچه بیشتر این صنعت شده است (کلاشی، حسینی و رجایی، ۲۰۱۶: ۱۶۷). جهت رونق هر صنعتی احتیاج به منابع مختلفی از جمله مالی، فیزیکی و نیروی انسانی است. از آن جا که نیروی انسانی مهم‌ترین منبع و پیشرانه هر صنعت است در ورزش نیز جهت توسعه این صنعت نیروی کار مورد نیاز است که وابسته به

1 Adorno, T

2 Kavetsos

3 Caruso

4 Laaksonen et al.

5 Nathan Kalman-Lamb 1

6 Carrington and McDonald

7 McLeod, et al.

دچار تأثیرات مختلفی از استثمار می‌شوند که بخشی از آن نتیجه نوع ورزش است چنانچه روبرتسون و کانستنت^۵ (۲۰۲۱) ورزش حرفه‌ای را آلوده به انحراف دانست. اما باید اذعان کرد که مدیریت آن ورزش حرفه‌ای نیز می‌تواند در این رویکرد مهم باید چنانچه دیر، لارکین و گوبرت^۶ (۲۰۲۱) به این موضوع اشاره داشته‌اند که ورزشکاران در ورزش‌های فانتری به احتمال بیشتری به سمت غیرانسانی شدن می‌روند. به هر حال استثمار ورزشکاران به روش‌ها و در شرایط گوناگونی صورت می‌گیرد از جمله مهم‌ترین آن اقتصادی است، که در این راستا کارلت (۲۰۱۳) اذعان دارد که بسیاری از ورزشکاران دانشجوی پس از فارغ التحصیلی از کالج‌ها مورد استثمار اقتصادی تیم‌های ورزش قرار می‌گیرند. وی معتقد است که این رویکرد نه تنها در مورد دانشجویان بلکه در رابطه با ورزشکاران برخی رشته‌های دیگر در شرایط گوناگون صادق است. لارکین و دیور و گوبرت^۷ (۲۰۲۰) نیز با اشاره به اقتصادی شدن ورزش، اذعان دارند که زمینه‌های تخصیص ارزش اقتصادی به انسان‌ها منجر به غیرانسانی شدن آن می‌شود. انسانیت زدایی به منزله انکار انسانیت برای انسان توصیف شده است (هاسلم^۸؛ ۲۰۰۶). در این راستا لی و همکاران (۲۰۱۴) اذعان کردند که انتقال فرد به عنوان فروش مالکیت باعث غیرانسانی‌سازی و مکانیکی شدن فرد گردد چرا که وی احساس مالکیت خود را از دست خواهد داد. در واقع در نتیجه این دیدگاه افراد به عنوان کالاهای یکبار

(هانلون و جراگو^۱؛ ۲۰۰۴) به دلیل استفاده از نیروهای کار مقطعی به واسطه برگزاری رویدادهای ورزشی در زمان محدودی از سال (وال و همکاران^۲؛ ۲۰۱۷) مستعد فشار مضاعف بر منابع انسانی می‌باشند. همین رویکرد در خصوص ورزشکاران نیز می‌تواند اتفاق افتد که در این تحقیق به سواستفاده و یا فشار حداکثری به ورزشکار را استثمار ورزشکار می‌نامیم. استثمار همچنین می‌تواند راه فرد را به غیرانسانی شدن هموار کند و غیرانسانی شدن نیز تعاریف گوناگونی دارد از جمله رفتار با دیگران به گونه‌ای که موجب فرسایش، انسداد یا خاموش شدن برخی از خصوصیات متمایز انسانی آنها شود (میکولا^۳؛ ۲۰۱۱). در سال‌های اخیر نگرانی‌های فزاینده‌ای در مورد جنبه‌های به عنوان استثمار در ورزش، افزایش یافته است. این نگرانی به طور معمول در بین شرکت‌کنندگان در ورزش متمرکز شده است که ممکن است در معرض آزار و اذیت جسمی و جنسی و خشونت قرار بگیرند، همچنین مورد سوءاستفاده روانی و عاطفی قرار گیرند و یا به تمرینات نامناسب و یا سخت گمارده شوند، که ورزشکاران زن و به ویژه ورزشکاران کودک هستند و ممکن است در معرض هر یک از این اشکال سوءاستفاده قرار بگیرند (برکندریج^۴؛ ۲۰۰۱). علاوه بر این باید به این نکته توجه داشت که هر گروه و بخش در حوزه ورزش به طریقی می‌توانند مورد این تهاجم قرار گیرند چنانچه ورزشکاران در ورزش‌های مختلف نیز

5 Robertson, J. Constandt, B

6 Dwyer, B. Larkin, B. Goebert, C

7 Larkin, B. Dwyer, B. Goebert, CH

8 Haslam N

1 Hanlon, C., & Jago, L

2 Carlsson-Wall et al

3 Mikkola, M.

4 Brackenridge

مصرف یا ابزارهای قابل تعویض قابل خرید یا فروش ارتقا می‌دهند. در واقع، زمینه‌هایی از این قبیل که ارزش اقتصادی به انسان‌ها اختصاص داده شده است، می‌تواند دیدگاه را تقویت کند که ورزشکار به عنوان یک کالا در مالکیت خریدار است. هر چند برخی تحقیقات اشاره کرده‌اند که در برخی ورزش‌ها غیرانسانی شدن به واسطه نوع بازی بیشتر به چشم می‌آید چنانچه لارکین و همکاران (۲۰۲۰) ورزش‌های فانتزی را مستعد غیرانسانی کردن ورزشکاران خود معرفی کرده‌اند. همچنین گاهی این رویکرد به سلامتی بدنی ورزشکار مرتبط است چنانچه مورفی و وادینگتون (۲۰۰۷) اذعان داشته بسیاری از ورزشکاران به خصوص در فوتبال که گردش مالی زیادی را به خود اختصاص داده است، بعد از آسیب دیدگی فشار زیادی را جهت بهبود و آمادگی سریع را تحمل میکنند، هر چند مدیران و یا فرهنگ باشگاه آن را نه استثمار که خطر پذیری توصیف می‌کنند. همچنین در این راستا باید اشاره نمود که احتمال آسیب در برخی از ورزش‌ها بسیار بالاست؛ چنانچه هاوکینز و فولر (۱۹۹۸) این احتمال را در فوتبال هزار برابر بیشتر از برخی مشاغل سخت مانند کار در معدن می‌دانند. کنور (۲۰۰۹) نیز در تحقیق خود با اشاره به رویکرد سرمایه داری در تجارت ورزش، عدم انتخاب و میزان تلاش توسط خود ورزشکار، فرصت کوتاه برای پیشرفت و نیز قابل تعویض بودن ورزشکاران توسط باشگاه‌ها را دلیلی بر میزانی استفاده ابزاری از ورزشکاران عنوان نمود. لائو و بلویس^۱ (۲۰۱۹) اذعان داشتند مدیران باشگاه‌های ورزشی علی‌رغم میل

باطنی و در اکثر مواقع به دلایل گوناگون از جمله فشار هیات مدیره و هواداران برای برد، ورزشکاران آسیب دیده را به بازی و مسابقه تشویق می‌کنند، هر چند که بیشتر مربیان حرفه‌ای در سراسر دنیا تمایل دارند که ورزشکاران در شرایط عالی بدنی وارد مسابقه گردد، و در زمانهای آسیب دیدگی و یا نقاهت علاقه و اصراری به شرکت دادن ورزشکار در مسابقه از خود نشان نمی‌دهند (جونز^۲ و همکاران، ۲۰۰۳). از انواع دیگر استثمار ورزشکاران می‌توان به خشونت‌های متنوع در آن اشاره نمود که برای سنین مختلف متفاوت می‌باشد. طیف‌های متنوع شامل کودکان، زنان و ورزش‌های لمسی در این بین بیشترین آسیب‌های کلامی، بدنی و روحی را در این زمینه به ورزشکاران وارد می‌آورند، چنانچه خشونت علیه زنان نیز از دیگر موارد استثمار زنان ورزشکار نیز در برخی ورزش‌ها گزارش شده است. چنانچه خشونت علیه زنان یک اپیدمی جهانی است و چنین خشونت‌هایی در ورزش رخ می‌دهد، هر چند گاهی ورزش به عنوان نقشی در جلوگیری از خشونت علیه زنان شناخته شده است (فوردسیدیک^۳ و همکاران، ۲۰۲۰). سیگل^۴ (۲۰۲۱) در تحقیق خود به آمار NFL اشاره داشته و تشریح می‌کند که دلیل واکنش به موارد مربوط به خشونت خانگی و تجاوز جنسی با انتقادهای قابل توجهی روبرو شده است، فردریچ (۲۰۱۴) نیز اذعان می‌کند که بدن زن به مثابه موقعیتی برای استثمار توسط مردان است. اهلرت^۵ و همکاران (۲۰۲۰) نیز به

2 Jones et al

3 Forsdike et al

4 Siegel

5 Ohlert et al

1 Law, G., & Bloyce, D

ورزشکار دانست که وی را دچار مشکلات اساسی کرده است. علاوه بر آن ترس ناشی از دست دادن شغل در یک ورزشکار حرفه‌ای همیشه بخشی از استرس می محسوب می‌گردد که در شرایط شدیدتر موجب تحلیل آنها می‌گردد، که در این راستا رودریک^۴ (۲۰۱۴) با اذعان به ترس ورزشکار و مربی در حذف شدن از تیم اشاره داشته که باعث نارضایتی‌های روزمره در آن می‌گردد. البته باید در نظر داشت که مکان‌های ورزشی در بسیاری از موارد متفاوت از فضاهای سازمانی است (پارکر، ۲۰۰۱) که این خود می‌تواند موجبات توقعات متفاوت ورزشکار از شغل را به همراه داشته باشد (رودریک، ۲۰۰۶). این تفاوت‌های مکانی و علاوه بر آن سیستم‌های نظارتی و مدیریتی متفاوت با رویکردهای رایج در سازمان‌ها در برخی از ورزشکاران ایجاد نارضایتی می‌نماید (فلمنینگ و اسویل^۵، ۲۰۰۲) و برخی تحقیقات نیز به سازگاری ورزشکار حرفه‌ای به فرهنگ مدیریتی در ورزش اشاره داشته است (مک گلیوری^۶ و همکاران، ۲۰۰۵). از طرفی در برخی از ورزش‌ها شرایط ناسالمی برای ادامه حضور وجود دارد، چنانچه واکوینت^۷ (۲۰۰۱) در تحقیق خود از نارضایتی برخی بوکسورها به جهت شرایط ناعادلانه کاری خود اذعان کرده است. در این موارد گاهی سبک زندگی ورزشکاران حرفه‌ای به سمت سلبریتی شدن تمایل پیدا می‌کند و در برخی موارد ورزشکارانی که به این سبک تمایلی نشان ندهند توسط دوستان ورزشکار خود طرد و یا سرزنش

خشونت‌های بین‌فردی شامل روانشناختی، جسمی و جنسی در ورزش اشاره و جنسی را در بیشتر ورزشکاران زن مورد تاکید قرار داده است. خشونت‌های رایج در کودکان نیز در ورزش ایران مورد بررسی قرار گرفته و افزوده و همکاران (۱۳۹۸) چهار عنصر فرد، خانواده، جامعه و باشگاه تشکیل دهنده های اصلی آن معرفی نمودند. بریکندریج و برینگر و بی شاپ^۱ (۲۰۰۵) نیز با تاکید به میزان خشونت‌های عاطفی و روانی، آن را بسیار شایع‌تر از آزارهای جنسی در حیطه ورزش عنوان نموده است. هر چند آزارهای جنسی نیز به عنوان بخشی از خشونت است که در واقع بعد از حادثه محکومیت پول هیکسون مربی شنای المپیک بریتانیا بخاطر آزارهای جنسی در سال ۱۹۹۳ به مرور مورد تاکید و توجه قرار گرفت (بریکندریج، ۲۰۰۱). اما بسترهای رواج و بسط خشونت‌ها نیز متنوع می باشد چنانچه تسلط مربیان در رابطه ی مربی و ورزشکار ناشی از تجربیات مربی، سن بیشتر مربی و دسترسی وی به منابع و پاداش (تامینوسن و استراچان^۲، ۱۹۹۶) پتانسیل سو استفاده مربیان را افزایش می‌دهد. از دیگر موارد استثمار یک ورزشکار حرفه‌ای مسایل روانی است، چنانچه شپارد مارکس^۳ و همکاران (۲۰۲۰) اذعان نمودند که هیجانان ناشی از حیات ورزشی ورزشکار در طول دوران ورزشی، گاهی منجر به صدمات روحی و اجتماعی وی می‌گردد از جمله این که در برخی از ورزشکاران میل به هیجان منجر به جرم می‌گردد که این امر به نوعی می‌توان به تسخیر روح ورزش در

4 Roderick

5 Fleming, P. and Sewell, G

6 McGillivray et al.

7 Wacquant, L.J.D

1 Brackenridge, C., Bringer, J. & Bishopp, D

2 Thomlinson, P., & Strachan, D.

3 Sheppard-Marks et al

فرهنگی، اجتماعی و سیاسی در پهنه جغرافیایی آن است.

روش‌شناسی پژوهش

تحقیق حاضر بر اساس جست‌وجوی داده‌ها، دارای ماهیت کیفی است که از راهبرد نظریه داده‌بنیاد استفاده شد. با استفاده از این راهبرد پژوهشگر می‌تواند از بین حجم انبوهی از داده‌ها، به‌طور سیستماتیک وجوه اشتراک را استخراج کند و براساس آن، به نظریه پردازی در حوزه پژوهشی خود بپردازد. همچنین در این تحقیق از رویکرد استقرایی جهت تبیین پدیده استثمار در ورزش از طریق مشخص کردن عناصر کلیدی (مفاهیم، مقوله‌ها و قضیه‌ها) انجام شد. همچنین به منظور ارائه یک مدل نظام‌مند از یافته‌های برخاسته از داده‌های کدگذاری‌شده از رویکرد بر ساخت‌گرایانه استفاده شد. یکی از مزایای مهم در نظریه بر ساخت‌گرایانه، درگیر شدن با صداهای متنوع انسانی در جهان اجتماعی از جمله بستر اجتماعی مورد برنامه‌ریزی است. در این رویکرد، پژوهشگر نقش فعالی در تفسیر و معنی‌بخشی به مفاهیم و مقوله‌ها دارد. همچنین جهت تحلیل داده‌ها از کدگذاری اولیه، محوری و گزینشی متمرکز شده و نظری بهره برده شد. ابزار تحقیق که شامل مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته بود که ابعاد و ویژگی‌های استثمار را در ورزش حرفه‌ای مورد بررسی قرار داد. علاوه بر ورزشکاران، کارشناسان و مدیران این حوزه نیز به عنوان مشارکت‌کننده حضور داشتند. تمام موارد از طریق مصاحبه در کوتاه‌ترین زمان کدگذاری و سپس مصاحبه‌های بعد با روش هدفمند انجام شد. تعداد ۱۲ مصاحبه انجام شد و محقق بعد از مصاحبه دهم به اشباع نظری رسید. در نهایت

می‌شوند (لاو و همکاران، ۲۰۲۰). اتو و اتو^۱ (۲۰۱۳) اذعان کردند با توجه به اینکه استثماریها - صرف نظر از اینکه در سطح سازمانی انجام شود یا در سطح فردی - به صورت ذاتی انحرافی باشد، آنان انواع مختلف استثماریهای تجربه شده توسط مردان سیاه پوست فوتبال و دانشجویان بسکتبال را در پردیس‌های عمدتاً سفیدپوستان شناسایی کردند و نشان دادند که استثمار در اختلافات طبقاتی اجتماعی و همچنین در ایدئولوژی نژادی و تبعیض نهفته است. هر چند روییدوکس (۲۰۰۱) اذعان دارند که یکی از دلایل تحمل ورزشکاران حرفه‌ای تنها وفاداری و احساس هویت آنان با ورزش است که معمولاً آنها را از مقاومت در برابر سختی‌ها باز می‌دارد. همچنین ورزش به ورزشکاران به خصوص ورزشکاران جوان چارچوب‌های هنجاری ارایه می‌دهد که در نهایت گاهی باعث قبول و انجام این رفتارهای پرخطر در ورزش می‌شود (اسچوپرینگ و تیال^۲، ۲۰۱۴. مایر و نیال^۳، ۲۰۱۸). در این صنعت پرسود و محبوب، تماشاگران و ورزشکاران دو بخش اصلی آن را تشکیل می‌دهند که از منظری در حال سودسازی و از منظر دیگر در حال استثمار می‌باشند. به هر حال بسیاری از اتفاقات ناگوار در دنیای ورزش که ورزشکاران را برای همیشه از یک زندگی نرمال محروم می‌نماید لزوم توجه به سیطره سرمایه‌داری به ورزش را مشخص می‌کند. بنابراین این تحقیق در پی انواع مصادیق استثمار در ورزش ایران با تمام مولفه‌های

1 Otto, K. A., & Otto, H. R
2 Schubring, A., & Thiel, A
3 Mayer, J., & Thiel, A.

جهت روایی و پایایی مصاحبه‌ها نیز از طریق گوناگون مورد بررسی و تایید قرار گرفت. جهت تعیین روایی از مقبولیت، قابلیت انتقال و قابلیت تأییدپذیری استفاده گردید. مقبولیت درجه اعتماد به واقعی بودن یافته‌ها برای شرکت‌کنندگان است که روش‌هایی را برای افزایش مقبولیت پیشنهاد شده که شامل: منابع متعدد، تحلیلگران متعدد و روش‌های متعدد می‌باشد. در این راستا، پژوهشگر با استفاده از منابع گوناگون مانند افراد آگاه و منابع مکتوب مختلف به جمع‌آوری داده‌ها پرداخت. همچنین، در روند انجام مصاحبه‌ها و تحلیل داده‌ها از مشاوران مرتبط بهره برد. قابلیت انتقال نتایج پژوهش نشانگر تعمیم‌پذیری آنها به سایر گروه‌ها و محیط‌های مشابه است که با استخراج و ارائه حداکثری داده‌ها (تا جایی که ممکن باشد)، تا حدودی این بخش از روایی پژوهش نیز تأمین می‌گردد. در پژوهش حاضر نیز با مرور متعدد مصاحبه‌ها و استخراج حداکثری و غیرتکراری مطالب سعی بر اجرای این توصیه گردید. همچنین، تلاش شد با توجه به تخصص و جایگاه سازمانی هریک از مصاحبه‌شوندگان و لحاظ کردن این موضوع در انتخاب آنها، احتمال انتقال مفاهیم به سایر محیط‌ها افزایش داده شود. ذکر این نکته ضرورت دارد که قابلیت تأییدپذیری نتایج پژوهش کیفی هنگامی تحقق می‌یابد که سایر پژوهشگران بتوانند به روشنی مسیر پژوهش و اقدامات انجام شده توسط پژوهشگر را دنبال نمایند. بدین منظور در پژوهش حاضر سعی بر آن بود تا تمامی مصاحبه‌ها از طریق دستگاه ضبط صدا جمع‌آوری گشته و نکات مهم به صورت نوشتاری مکتوب گردد. علاوه بر این،

جهت بررسی پایایی مصاحبه‌ها از روش پایایی توافق درون موضوعی استفاده شد. لذا، با توجه به اینکه این میزان پایایی بیشتر از ۶۰ درصد بود، قابلیت اعتماد کدگذاری‌ها مورد تأیید بوده و می‌توان گفت که میزان پایایی تحلیل مصاحبه کنونی مناسب بود.

یافته‌های پژوهش

نخستین مرحله تحلیل مصاحبه کدگذاری باز است که به مفهوم‌بندی و مقوله‌بندی بخش‌هایی از داده‌ها با عنوان یا برجسب‌هایی اشاره دارد که به طور همزمان هر قطعه از داده‌ها را خلاصه و تشریح می‌کند. کدگذاری باز را «کدگذاری بنیادی» نیز می‌خوانند؛ زیرا، در آن از کلمات افراد مصاحبه شده استفاده می‌شود. مرحله بعد کدگذاری محوری است، کندال (۱۹۹۹) بیان نمود، هدف این مرحله تعیین رابطه بین مقوله‌های ایجاد شده در مرحله کدگذاری باز است. در این مرحله پدیده مرکزی شناسایی و تفسیر می‌شود و در نهایت، از کدگذاری انتخابی که سومین مرحله کدگذاری است، استفاده می‌شود. در این مرحله، پژوهشگر به تکوین مفاهیم در مورد رابطه میان مقوله‌های به دست آمده در الگوی کدگذاری محوری می‌پردازد. در جداول در سه بخش مفاهیم، مقوله و قضیه مصادیق استثمار گزارش شده است. نتایج حاصل در جدول ۱ شامل استثمار بدنی (صدمات جسمی، بهداشت تمرین، تخریب بدن)، استثمار روحی (طرده خانواده، تحقیر اجتماعی)، استثمار هویت (تبعیض جنسیتی، تبعیض قومی مذهبی) گزارش شده است.

جدول ۱: مصادیق استعمار در ورزش ایران

مفاهیم	مقوله	قضیه
احتمال آسیب‌های بدنی سخت در طول تمرینات A1, A2 تشویق باشگاه‌ها به تمرینات سخت و طاقت فرسا A1, E1, E3 فرهنگ مبارزه با سرحد مرگ M2, E1	صدمات جسمی	استعمار بدنی
سطح دسترسی عادلانه به بهداشت در حین آسیب دیدگی A2, A4, A5 میزان تناسب تجهیزات ورزشی استاندارد با سطح مسابقات A1 میزان تطابق اماکن ورزشی استاندارد برای برگزاری مسابقات A2 حضور در اماکن ورزشی آلوده A2	بهداشت تمرین	
تجویز داروهای غیر مجاز A5, E2 ناگزیری از استفاده از مواد نیروزا A4, M1 مسئولیت ناپذیری مربیان در قبال تجویزها M1, M2 تبعات استفاده از داروهای غیرمجاز بر بدن ورزشکار A2, A3, A2	تخریب بدن	
اجبار دوری از خانواده ورزشکار جهت حضور در تمرینات E1 فشار جهت ادامه تگرد E4 پیشنهادات جلوگیری از فرزندآوری E4	طرد خانواده	استعمار روحی
در معرض دشنام و تهمت بودن از طرف هواداران E2 در معرض فحاشی از طرف هم تیمی‌ها E2 در معرض فحاشی از طرف هم مربیان E2 میزان انعطاف پذیری برنامه زندگی ورزشکار E1, E2, E3	تحقیر اجتماعی	
میزان حمایت از ورزشکاران بر اساس جنسیت A4, A5 میزان فراهم نمودن امکانات بر اساس جنسیت A4, A5 وجود قوانین پوشش در ورزش زنان A4, A5, E4, E5 حقوق ناچیز در ورزش زنان E6, E2, E5, M1, A4, A5 سقف شیشه‌ای در ورزش کشور E5 وجود قوانین غیر یکسان جهت خروج زنان از کشور A4, A5, E6 وجود قوانین رضایت همسر A5, A4, E6 میزان سابقه مرد سالاری در کشور ایران E1, E2, E5 محرومیت از رسانه در ورزش زنان A4, E6 ترجیح فرهنگ مردسالاری در ورزش (اعزام‌ها) M1, M2, E5	تبعیض جنسیتی	استعمار هویتی
مقایسه قومیت ورزشکاران A2, E2, E3 میزان اولویت‌دهی مذهبی ورزشکار، E2, E3 میزان اولویت‌دهی زبانی ورزشکار E2 میزان اولویت‌دهی جغرافیایی ورزشکار E2 مقایسه استعدادهای نژادی بازیکنان E2 میزان توجه به استعدادهای واقعی ورزشکار E2, E3	تبعیض قومی مذهبی	

همچنین نتایج حاصل از تحلیل مصاحبه‌ها در جدول ۲ استثمار اجتماعی (رسانه مداری، توقعات، کژ نقشی اجتماعی، سردرگمی)، استثمار مالکیت انسانی (نگاه ابزاری، ابزار جنگی) استثمار تربیتی (خشونت رفتاری، خشونت کلامی، خشونت روانی) گزارش شده است.

جدول ۲: مصادیق استثمار در ورزش ایران

مفاهیم	مقوله	قضیه
E1, E2 فشار رسانه‌ها بر ورزشکاران E1 پروپاگاندی رسانه‌ای E1 تحریک رسانه‌ها A2, A1, M1 ترس از رسانه‌ای شدن زندگی خصوصی	رسانه مداری	استثمار اجتماعی
M1, E2, E3, E4 فشار افکار عمومی جهت مداخله در سیاست E2, E3 میزان توقعات جامعه و توقعات اقتصادی E4, E2 توقعات جامعه جهت همراهی با عامه مردم E2, A2 میزان ابزار احساسات فراوان و توقع جواب از ورزشکار A2, A4, E6 توقع جامعه نسبت اطلاع‌رسانی از زندگی خصوصی خود A2, A4 توقعات جامعه جهت همراهی با عامه مردم	توقعات	
E1, E6 اجبار در ایجاد و فراهم نمودن اوقات فراغت خاص A4 میزان اجبار به حضور در کنسرت‌ها A4, A2 میزان اجبار به فعالیت‌های خیریه‌ها A4, A1, E1 میزان اجبار در برقراری روابط با سلبریتی‌ها	کژ نقشی اجتماعی	
E2 سردرگمی در مطابقت رفتاری با امیال جامعه E2 تردید ورزشکار در زندگی لاکچری یا فقیرانه	سردرگمی	
A1, A2, M1, M2 استفاده یک ورزشکار باعث ایجاد اعتبار برای باشگاه M1, M2 هزینه بر بودن استخدام یک ورزشکار M1, M2, A2, E6 درآمد زا بودن برای باشگاه E6 احتمال آسیب دیدگی و ایجاد ضرر به باشگاه E6 احتمال انجام کار خطا و ایجاد ضرر برای باشگاه E5 صنعت قیمت گذاری روی بازیکن E5 وجود کارگزاران و دلالت‌های غیر قانونی در ورزش E5 ایجاد مشاغل شرط بندی و قمار در ورزش M1, M2, E5 میزان حجم زیادی از تراکنش‌های مالی در برخی ورزش‌ها E5 کانون توجه قراردادی ورزشکار توسط باشگاه‌ها	نگاه ابزاری	استثمار مالکیت انسانی
E3, E4 تهییج روحیه رقابت جویی ورزشکار A1, E1, E3 تشویق باشگاه‌ها به تمرینات سخت و طاق‌فروسی E5, E4 میزان اجبار جهت مشارکت ورزشکار در ویدئوها و مستندسازی	ابزار جنگی	خشونت رفتاری
M1, A2 آگاهی و علم تمرین دهنده‌های ورزشکاران حرفه‌ای E4, E5 احتمال تجاوزهای جنسی در ورزش	خشونت رفتاری	

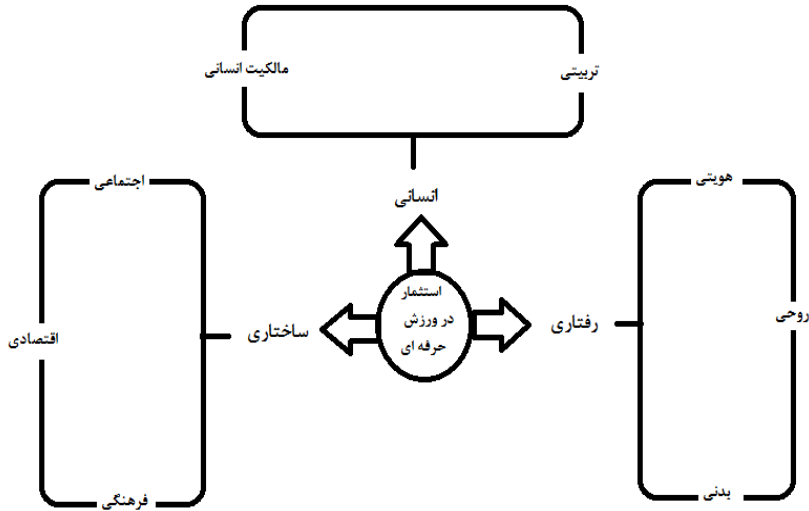
در معرض دشنام و تهمت بودن از طرف هواداران A4, E5 در معرض دشنام و تهمت بودن از طرف جامعه A4 در معرض فحاشی از طرف هم تیمی ها E5, E4 در معرض فحاشی از طرف هم مربیان E6, E4	خشونت کلامی	استثمار تربیتی
ترس از در معرض توجه نبودن E6, E5 مصلحت سنجی فدراسیون های ورزشی در خصوص عدم مبارزه M1, E2, E1 ترس از طرد اجتماعی E3 پیگیری حقوق ورزشکاران آسیب دیده A1, A5	خشونت روانی	

همچنین نتایج نشان داد که استثمار اقتصادی (قراردادها، بازنشستگی، حقوق)، استثمار فرهنگی (جنگ رسانه‌ای سبک زندگی) می‌تواند از مصادیق استثمار در ورزش حرفه‌ای باشد که جدول ۳ گزارش شده است.

جدول ۳: مصادیق استثمار در ورزش ایران

مفاهیم	مقوله	قضیه
میزان فشار به ورزشکار جهت حضور در فضای مجازی جهت جذب حامی E2, E5 غرب زدگی مجازی ورزشکار مطرح E3, E4, E5	جنگ رسانه ای	استثمار فرهنگی
میزان فشار در تغییر روش زندگی به ورزشکار E3, E4 میزان سوق دادن ورزشکار به زندگی حرفه ای E3 میزان سوق دادن ورزشکار به مجرد در دوره قهرمانی E5	سبک زندگی	
قرار دادهای غیر شفاف به ضرر ورزشکار سفید A4, A2 میزان توجه به ارتقای مهارت‌های اجتماعی ورزشکار E1, E2 میزان توجه به مهارت‌های شغلی ورزشکار در دوران حرفه ای گری E2, E4, E6	قراردادها	استثمار اقتصادی
عدم تعهد ورزش به آسیب دیدگی منجر به بازنشستگی E6, A1, A5 میزان بیمه گری ورزشکاران A5, E6 عدم تعهد به دوره بعد از حرفه ای گری A6	بازنشستگی	
تاثیر پیروی محض از دستورات و راهنمایی‌های مربی در دستمزد M1 تاثیر میزان تلاش تا سر حد واماندگی در قرارداد مالی E2, A5 تاثیر تلاش در حد آسیب و کناره گیری از ورزش در درآمد ورزشکار E2	حقوق	

نتایج همچنین نشان داد که ورزش حرفه‌ای می‌تواند در ابعاد گوناگونی از جمله استثمار بدن، روح، هویت، اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و انسانی پدیدار گردد. سپس در مرحله بعد با کدگذاری گزینشی به مدل شکل ۱ طبقه بندی شد.

شکل ۱: مدل استثمار در ورزش حرفه‌ای ایران

استثمار روحی (طرد خانواده، تحقیر اجتماعی)، استثمار هویت (تبعیض جنسیتی، تبعیض قومی مذهبی)، استثمار اجتماعی (رسانه مداری، توقعات، کژ نقشی اجتماعی، سردرگمی)، استثمار اقتصادی، استثمار فرهنگی و استثمار انسانی (نگاه ابزاری، ابزار جنگی، خشونت رفتاری، خشونت های کلامی، خشونت زبانی، خشونت روانی) پدیدار گردد. و شامل بیست و سه مقوله بود، جنگ رسانه‌ای سبک زندگی، قراردادهای، بازنشستگی، عملکرد بود.

از نتایج مهم این تحقیق استثمار اقتصادی بود که در واقع یکی از مهم‌ترین نتایج بسیاری از محققان مانند لارکین و دیور و گوئبرت^۱ (۲۰۲۰) و کارلت (۲۰۱۳) بوده است. هر چند

در نهایت استثمار در ورزش حرفه‌ای در سه بخش رفتاری، ساختاری و انسانی در مدل استثمار ورزشی تبیین شد. بدین صورت قضایای اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی در بخش ساختاری، روحی، بدنی و هویتی در بخش رفتاری و انسانیت را در بخش انسانی کدگذاری شد.

بحث و نتیجه‌گیری

استثمار در ورزش حرفه‌ای از نتایج جهانی شدن و تمایل ورزش به بهره‌برداری بیشتر از حد به بازار و درآمد است. از این رو محقق در پی شناسایی مصادیق این استثمار در ورزش حرفه‌ای ایران برآمد که نتایج نشان داد مصادیق در هفت قضیه و ۲۳ مقوله شامل استثمار بدنی (صدمات جسمی، بهداشت تمرین، تخریب بدن)،

1. Larkin, B. Dwyer, B. Goebert, CH

بیفتد می‌تواند به طور جدی زندگی ورزشکار را تحت تاثیر قرار دهد و این تاثیرات به خصوص اقتصادی احتمالاً تبعات ناخوشایندی را برای وی در پی خواهد داشت.

از دیگر نتایج این تحقیق استئمار اجتماعی و فرهنگی است که با نتایج ورزش در ذات خود سرشار از معناست و این معنا را از تجربیات معناداری نشأت می‌گیرد که از درون مایه‌های فرهنگی اجتماعی سرزمینی را با خود به همراه دارد (گلیوس، ۲۰۱۷). مارکس وبر (۱۹۸۷) به پایگاه‌های اجتماعی اقتصادی انسان توجه زیادی کرده است. وی با تفکیک پایگاه اجتماعی-اقتصادی از طبقه اجتماعی، آن را تعریف نموده و مترادف با گروه‌های منزلتی در نظر گرفته است. پایگاه اجتماعی-اقتصادی که با سه شاخص تحصیلات، درآمد و اشتغال تا حدی ولی به سختی قابل سنجش است، با بسیاری از متغیرها در ارتباط است. به نظر اریک فروم، در طبقات پایین جامعه، ناتوانی اجتماعی و حقارت ناشی از آن مانند ناتوانی کودکان به خلق من برتر اقتدارگرا در ذهن آنها می‌انجامد که تبعیت آنها از طبقات بالا را سهولت می‌بخشد. از دیگر نتایج این تحقیق استئمار بدنی بود که با نتایج وادینگتون (۲۰۰۷)، هاوکینز و فولر (۱۹۹۸) همسو بود. در واقع تمایلات قهرمانی بیش از حد باشگاه‌ها و ورزش حرفه‌ای باعث فشار حداکثری ورزشکار بر بدن خود می‌شود. این فشار گاهی نیز منجر به گرایش به دوپینگ می‌گردد به خصوص در رشته‌های طاقت فرسا و انفرادی صورت می‌گیرد (ناوارو و همکاران، ۲۰۱۹). هر چند ویتاگر، بک

اقتصاد یکی از جنبه‌های اصلی ورزش حرفه‌ای در عصر حاضر است و اما تمرکز بیش از حد به این مقوله منجر به تضییع حقوق و مسایل مالی ورزشکاران شده است. هر چند برخی از محققان ورزش را از جنبه‌های هنری و مسایل زیبایی‌شناسی بررسی کرده‌اند و آن را تجلی یک جهان دانسته‌اند (ادگار، ۲۰۱۳) اما درگیری‌های مالی بخش جداناپذیری از آن شده است. علاوه بر این موارد مختلفی که باعث بازنشستگی و یا کناره‌گیری از ورزش حرفه‌ای می‌شود گاهی طبیعی است و گاهی غیرطبیعی است چنانچه مزین و هاتمله^۱ (۲۰۱۳) اذعان می‌کند که دلایل و مشکلات منجر به کناره‌گیری از ورزش شامل درگیری با مربیان و اختلافات با فدراسیون ورزش بود. ولی در هر دو صورت آینده اقتصادی ورزشکار تحت تاثیر قرار خواهد گرفت، بازنشستگی می‌تواند در سازمان‌های مختلف نیز تبعاتی متفاوتی داشته باشد چنانچه همان‌طوری که کناره‌گیری کارکنان از سازمان موجب تزلزل برنامه‌های استراتژیک یا کاهش بهره‌وری در آن سازمان می‌شود (ساشی، ۲۰۰۷). البته به طور خاص در رابطه با کناره‌گیری از فوتبال بحث‌های فرهنگی و اجتماعی، جنسیت و اتفاقات رخ داده در زندگی ورزشکار گزارش شده است (موسچ^۲، ۲۰۱۲) و نیز گاهی کناره‌گیری از ورزش ممکن است ناشی از مسائل روانشناختی و بطور خاص در رابطه با فدراسیون‌های ورزشی، سازمان‌ها و باشگاه‌ها باشد (ریچستادت، ۲۰۰۷). در هر صورت کناره‌گیری و بازنشستگی به هر نحوی که اتفاق

1 mazin
2 Saatchi
3 Moesch

4 Aguilar-Navarro, Muñoz-Guerra, del Mar
Plata, Del Coso

هوس^۱ (۲۰۱۴) معتقدند عوامل روانی مختلفی می‌تواند زمینه‌ساز بروز رفتارهای دوپینگ در ورزشکاران باشد چنان‌که ورزشکاران قدیمی یکی از عوامل روانی مرتبط با رفتار دوپینگ را احساسات آزاردهنده گزارش کرده‌اند. افروزه و همکاران (۲۰۲۰) نیز ناامیدی ناشی از ورزش حرفه‌ای را یکی از عوامل سوق ورزشکاران حرفه‌ای به دوپینگ گزارش داد، بنابراین با توجه به ذات ورزش و ایجاد ناامیدی‌های مکرر برای ورزشکاران پس از شکست‌های رایج همیشه این احتمال جهت استثمار بدنی وجود دارد. همچنین فوکو معتقد است که بدن خود ایزاری برای جاری‌سازی قدرت در بطن یک جامعه است. پنداشت بدن در حکم یکی از مولفه‌های اصلی عملکرد روابط قدرت، جایگاه برجسته ای دارد. در تحلیل تبارشناختی است که بدن به عنوان ابژه‌ی معرفت و هدف اعمال قدرت مکشوف می‌گردد. معلوم می‌شود که بدن در عرصه‌ی سیاسی جای دارد و انباشته از روابط قدرت است که آن را رام و مولد و بنابراین، به لحاظ سیاسی و اقتصادی مفید و سودآور می‌کنند (اسمارت، ۲۰۰۶). اعمال قدرت که به استثمار ورزشکاری می‌انجامد که بدن خود را به عنوان یک ابزار در ورزش بکار گرفته است. در واقع سوء استفاده گردانندگان صنعت ورزش حرفه‌ای از بدن به عنوان راه نفوذ و اعمال قدرت خود راهی شناخته شده است. از دیگر نتایج این تحقیق استثمار روحی بود که با نتایج مارکس و همکاران (۲۰۲۰) و رودریک (۲۰۱۴) همسو بود. در واقع استثمار روحی ناشی از مسایل مختلف به خصوص اجبار به حضور در محیط‌های خشن

و یا مبارزه در محیط‌های ورزشی با هواداران خودخواه می‌تواند ورزشکار به سمت ضعف روحی سوق دهد. وجود محیط‌های ورزشی مختلف و نوع ورزش مانند بوکس و یا ورزش‌های تهاجمی و برخوردی می‌تواند در ایجاد این استثمار روحی ورزشکار دخیل باشند چنانچه واکوینت (۲۰۰۱) ادغان داشت که شرایط حضور در سالن بوکس ورزشکار را با مباحث نژادی، بردگی و فحشا نزدیک کرده و از این رو فشار روانی زیادی را به ورزشکار وارد می‌کند. از طرفی در ورزش‌های پرتماشچی مانند فوتبال این امر به خصوص در شرایط خشم هواداران خودی و یا رقیب حتما بروز می‌کند. علاوه بر این در ورزش‌هایی که شرط‌بندی‌های بزرگ اتفاق می‌افتد نیز احتمال وجود فشار روانی مضاعف بر ورزشکار دوچندان می‌شود. در واقع برخلاف بسیاری از نظرات که ورزش را عامل شادی (کیانی، محمدی و ستارزاده، ۲۰۱۱) ترسیم نموده‌اند، اما امروزه در ورزش حرفه‌ای بسیاری از جنبه‌های زندگی خود به عنوان ناراضی هستند (کارت و کارت، ۲۰۰۷) که این نشانی از وجود فشارهای روانی حاکم بر جو ورزش حرفه‌ای است.

از دیگر نتایج این تحقیق استثمار هویتی بود که با نتایج فورس‌دیک و همکاران (۲۰۲۰) و اهلرت و همکاران (۲۰۲۰) همسو بود. در واقع به زعم بسیاری از فلاسفه ورزش همه ورزشکاران ورزش را به یک شکل تجربه نمی‌کنند و در واقع، بسیاری از آنها بر اساس هویت خود به حاشیه می‌روند. زنان ورزشکار، به ویژه زنان نخبه ورزشکار متداول‌ترین بخش از افراد جامعه

1 Whitaker & Backhouse,

2 Carter, E. M., and M. V. Carter.

هستند که برای کنار گذاشتن در اولویت استثمار ورزش هستند (انگلیش، ۲۰۲۰). علاوه بر مشکلات زیادی که به زنان در ورزش حرفه‌ای روا داشته می‌شود این معضل در ایران دوچندان است. علاوه بر این در ورزش ایران تاکید زیادی بر تفکیک جنسیتی است که باید اذعان کرد که تفکیک جنسیتی از نظر اخلاقی و سیاسی توهین آمیز است (هو، ۲۰۲۰) و چنانچه بورک (۲۰۱۰) استدلال می‌کند که منافع اجتماعی دسترسی زنان به رقابت در مقابل مردان بسیار کمتر است که نوعی استثمار است. هر چند برخی به این تفکیک اشاره و آن انصاف در ورزش را نیازمند تفکیک و جدایی مردان و زنان در ورزش می‌دانند (گلیوز و لهرباخ، ۲۰۱۶). بنابراین به نظر می‌رسد برداشت افراد از تفکیک می‌تواند متفاوت باشد چنانچه احتمالاً برخی از تمرینات و مسابقات مرد و زن احتیاج به تفکیک دارد ولی تماشا و یا حضور مردان و زنان در مسابقات جهت تماشا و یا مربیگری و داوری با انصاف منافاتی نداشته باشد. علاوه بر این مساله شناخت زنان به عنوان یک انسان آگاه و دارای موقعیت اجتماعی دارای پیچیدگی‌های زیادی است. به هر ترتیب هیچ فردی را به صرف جنسیت زن بودن نمی‌توان متوقف کرد (داروال، ۱۹۹۷) و از توانایی‌های آن چشم پوشی کرد. همچنین علاوه بر استثمار جنسیتی باید به استثمار قومیتی و مذهبی در ورزش نیز اشاره کرد و این زمانی اتفاق می‌افتد در صورتی که در بیشتر محققان ورزش را عامل بهبود هویت قومی و انسجام ملی مطرح کرده‌اند؛ چنانچه سیبرس، سیل و اسپایچ^۳ (۲۰۱۹) اذعان داشتند که هویت قومی به علت اهمیت خود در

میان ورزشکاران، نقش مهمی در جهت شرکت و یا عدم شرکت در تیم‌های ملی را دارا می‌باشد و شین، ولتی‌پیچی و پارک^۴ (۲۰۱۸) اذعان دارند که هویت قومی و عملکرد تیم ورزشی تحت هواداری افراد ارتباطات نزدیکی با یکدیگر دارند. به صورتی که در مواقعی که تیم ورزشی تحت هواداری افراد موفق می‌باشد، هویت قومی در میان افراد به شدت افزایش می‌یابد. همچنین از دیگر نتایج این تحقیق استثمار انسانی بود که با نتایج دیور، لارکین و گئوبرت^۴ (۲۰۲۰) و لارکین و همکاران (۲۰۲۰) همخوانی داشت. در واقع امروزه ورزش حرفه‌ای در برخی مواقع منجر به استثمار فرد از منظر انسانی شده است. همچنین غیرانسانی شدن ورزشکاران حرفه‌ای توسط طرفداران ورزش به یک مبحث مهم برای رسانه‌های ورزشی تبدیل شده است. رقابت‌های اجتماعی و استراتژی مالکیتی در جایی که شرکت کنندگان از ورزشکاران حرفه‌ای به صورت مکانیکی استفاده می‌کنند باعث بروز چنین پدیده‌ای شده است (دیور، لارکین و گئوبرت، ۲۰۲۰). البته علاوه بر مسایل مختلف یکی از مهمترین دلایل بی‌اخلاقی رایج در ورزش است چنانچه تمبراسل و موسیک (۲۰۰۴) اذعان کرده‌اند که بی‌اخلاقی همیشه یکی از دلایل غیرانسانی شدن است. همچنین این غیرانسانی شدن می‌تواند ناشی از اعمال و رفتارهای خود ورزشکار باشد، چنانچه کوچکی و همکاران (۲۰۱۸) موارد غیراخلاقی فرد یکی از دلایل رایج و پراهمیت تبدیل شدن فرد و یا ترغیب فرد به رفتارهای غیرانسانی است. در واقع صرف نظر از شرایط هر فرد ورزشکار، آن‌ها به هر طریق شایسته احترام

3Shin

4 Larkin, B. Dwyer, B. Goebert, CH

1 English

2Seiberth, Thiel & Spaaij

- Ethics and Philosophy*, 7(3): 295–312
- Carlsson-Wall, M., Kraus, K., & Karlsson, L. (2017). Management control in pulsating organizations—A multiple case study of popular culture events. *Management Accounting Research*, 35(1), 20–34.
  - Carrington, B., & McDonald, I. (2009). Marxism, cultural studies and sport: Mapping the field. In B. Carrington & I. McDonald (Eds.), *Marxism, cultural studies and sport* (pp. 1-12). London, England: Routledge.
  - Carter, E. M., and M. V. Carter. (2007). A Social Psychological Analysis of Anomie among National Football League Players. *International Review for the Sociology of Sport*, 42 (3): 243–270.
  - Charmaz, k (2014) *Constructing Grounded theory: A practical guide through qualitative analysis* (2nd ed.). Los Angeles, Sage
  - Connor, J (2009) The athlete as widget: how exploitation explains elite sport. *Sport in Society: Cultures, Commerce, Media, Politics*, 12:10, 1369-1377
  - Darwall, S. (1977). Two Kinds of Respect. *Ethics*, 88 (1): 36–49.
  - Dwyer, B., Larkin, B., and Goebert, C. (2021). Fantasy sports participation and the (de)humanization of professional athletes. *Sport in Society*, <https://doi.org/10.1080/17430437.2021.1900827>
  - Edgar, A. (2013). Sport and Art: An Essay in The Hermeneutics of Sport. *Sport, Ethics and Philosophy*, 7(1):1–9
- می‌باشند (کارلت، ۲۰۱۳). پس بنابراین علاوه ورزش حرفه‌ای و قوائد آن که احتیاج مبرم به بهسازی دارد خود کنترلی ورزشکار نیز می‌تواند به جلوگیری از استثمار و تعالی ورزشکار منجر گردد.
- منابع**
- Adorno, T (2007), *Negative Dialectics*, Translated by E. B. Ashton, London: Continuum.
  - Adorno, T.W., Frenkel-Brunswik, E., Levinson, D.J., and Sanford, R.N. (1950). *the Authoritarian Personality*, New York: Harper.
  - Afroozeh, M. S., Zareian, H., Kazemi Korani, B. (2019). Identification and Analysis the Dimensions of Violence against Children in the Field of Sport (Foundation-Based of Grounded Theory Approach). *Research on Educational Sport*, 7(16): 213-34. (Persian).
  - Aguilar-Navarro, M., Salinero, J. J., Muñoz-Guerra, J., Plata, M. D. M., Del Coso, J. (2020). Sport-specific use of doping substances: World Anti-Doping Agency analysis of doping control tests between 2014 and 2017. *Substance use and misuse*.
  - Brackenridge, C. (2001) *Spoilsports: Understanding and Preventing Sexual Exploitation in Sport*. London and New York: Routledge
  - Burke, M. (2010). A feminist reconstruction of liberal rights and sport. *Journal of the Philosophy of Sport*, 37 (1): 11–28.
  - Corlett, J.A. (2013). Exploitation in Intercollegiate Athletics. *Sport*,

- Haslam N. (2006). Dehumanization: an integrative review. *Pers. Soc. Psychol. Rev.*, 10, 252–264
- Haslam N., and Loughnan S. (2014). Dehumanization and infra-humanization. *Annu. Rev. Psychol.*, 65: 399–423
- Howe, L.A. (2020). Altering the Narrative of Champions: Recognition, Excellence, Fairness, and Inclusion. *Sport, Ethics and Philosophy*, 4(14): 496-510
- Hawkins, R.D., and Fuller, C.W. (1998). A Preliminary Assessment of Professional Footballers Awareness of Injury Prevention Strategies. *British Journal of Sports Medicine*, 32(2): 140–3.
- Jones, R.L., K.M. Armour, and P. Potrac. (2003). Constructing Expert Knowledge: A Case Study of a Top-level Professional Soccer Coach. *Sport, Education and Society*, 8(2), 213–29.
- Kalman-Lamb, N. (2019). Athletic Labor and Social Reproduction. *Journal of Sport and Social Issues*, 019372351985087. doi:10.1177/0193723519850879
- Kavetsos, G. (2012). National pride: War minus the shooting. *Social Indicators Research*, 106(1), 173–185.
- Kiyani, R., Mohammadi, A., and Sattarzadeh, L. (2011). The Survey Compares Mental Health and Happiness of Athlete and Non-Athlete Employed People. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 30: 1894–189
- Kalashi, M., Hosseini, S A., & Rajaei, M.H. (2016). The Impact of Government and Family Sports English, C. (2020) Elite Women Athletes and Feminist Narrative in Sport. *Sport, Ethics and Philosophy*, 14(4): 537-550
- Federici, S. (2014). Caliban and the witch: Women, the body, and primitive accumulation. Brooklyn, NY: Autonomedia.
- Fleming, P. and Sewell, G., (2002). Looking for the good soldier, svejk: alternative modalities of resistance in the contemporary workplace. *Sociology*, 36 (4): 857–873
- Forsdike, K., Donaldson, A., Seal, E. (2020). Responding to Violence Against Women in Sport: Challenges Facing Sport Organizations in Victoria, Australia. *Research Quarterly for Exercise and Sport*, <https://doi.org/10.1080/02701367.2020.1844857>
- Gleaves, J. (2017). Sport as meaningful narratives. *Journal of the Philosophy of Sport*, 44 (1): 29–43
- Gleaves, J., and Lehrbach, T. (2016). Beyond fairness: The ethics of inclusion for transgender and intersex athletes. *Journal of the Philosophy of Sport*, 43 (2): 311–26
- Hadipourfard, M., Afrozeh, M.S., and Safari Jafarloo, H.R. (2021). The Relationship between Disappointment and Self-Handicapping with Doping Tendency in Athletes. *Sport Psychology Studies*, 9(34), 259-282. doi: 10.22089/spsyj.2020.9315.2015
- Hanlon, C., & Jago, L. (2004). The challenge of retaining personnel in major sport event organizations. *Event Management*, 9: 39–49.

- Review. doi:10.1016/j.smr.2018.07.003
- Mikkola, M. 'Dehumanization. In *New Waves in Ethics*. Ed. T. Brooks. New York: Palgrave-Macmillan, 2011.
  - Moesch Karin, Mayer Cecilie, Elbe Anne-Marie. (2012). Reasons for Career Termination in Danish Elite Athletes: Investigating Gender Differences and the Time-point as Potential Correlates. *Sport Science Review*, 21(5).
  - Laaksonen, M., Piha, K., Martikainen, P., & Rahkonen, O. (2009). Healthrelated behaviours and sickness absence from work. *J Occup Environ Med*, 66(12), 840-847.
  - Larkin, B., Dwyer, B., and Goebert, CH. (2020) Man or Machine: Fantasy Football and Dehumanization of Professional Athletes. *Journal of Sport Management*, 34(5), 403-416
  - Law, G., & Bloyce, D. (2019). "Pressure to play?" A sociological analysis of professional football managers' behaviour towards injured players. *Soccer & Society*, 20(3): 387-407
  - Ohlert, J., Vertommen, T., Rulofs, B., Rau, T., & Allroggen, M. (2020). Elite athletes' experiences of interpersonal violence in organized sport in Germany, the Netherlands, and Belgium. *European Journal of Sport Science*, 1-10. doi:10.1080/17461391.2020.1781266
  - Otto, K. A., & Otto, H. R. (2013). Clarifying Amateurism: A Logical Approach to Resolving Expenditure on GDP in Iran. *Sports Management Studies*, 38, 165-182. (Persian)
  - Kouchaki, M., Dobson, K. S. H., Waytz, A., & Kteily, N. S. (2018). The Link Between Self-Dehumanization and Immoral Behavior. *Psychological Science*, 29(8), 1234-1246. doi:10.1177/0956797618760784
  - Parker, A. (2001). Soccer, servitude and sub-cultural identity: football traineeship and masculine construction. *Soccer and society*, 2 (1): 59-80
  - Patrick Murphy & Ivan Waddington. (2007) Are Elite Athletes Exploited? *Sport in Society: Cultures, Commerce, Media, Politics*, 10(2): 239-255
  - Mayer, J., & Thiel, A. (2018). Presenteeism in the elite sports workplace: The willingness to compete hurt among German elite handball and track and field athletes. *International Review for the Sociology of Sport*, 53(1): 49-68
  - Mazin R. Hatamleh. (2013). The Life Transitions of High Performance Athletes Retirement from Sport. *European Scientific Journal April 2013 edition*, 9 (11), 336-353
  - McGillivray, D., Fearn, R., and McIntosh, A. (2005). Caught up in and by the beautiful game: a case of Scottish professional footballers. *Journal of sport and social issues*, 29 (1), 102-123.
  - McLeod, C. M., Holden, J. T., Hawzen, M. G., & Chahardovali, T. (2018). Do influxes of atypical labor make sport event workers prone to exploitation? *Sport Management*

- Schubring, A., & Thiel, A. (2014). Coping with growth in adolescent elite sport. *Sociology of Sport Journal*, 31(3), 304–326. doi:10.1123/ssj.2013-0071
- Seiberth, K., Thiel, A., & Spaaij, R. (2019). Ethnic identity and the choice to play for a national team: a study of junior elite football players with a migrant background. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 45(5), 787-803.
- Sheppard-Marks, L., Shipway, R., & Brown, L. (2020). Life at the edge: exploring male athlete criminality. *Sport in Society*, 1–21
- Shin, N. R., Welty Peachey, J., & Park, D. J. (2018). Exploring ethnic identity perceptions of Hyun-Jin Ryu's Korean American fans. *International Review for the Sociology of Sport*, 1012690217753845.
- Smart, Barry- (2006) Michel Foucault. Translation: Chavoshian, Javafshani
- Siegel, B (2021) Fantasy Football and the Discourse Surrounding Violence against Women. *International Journal of the History of Sport*, 38(1): 116-134
- Wacquant, L.J.D., 2001. Whores, slaves and stallions: language of exploitation and accommodation among boxers. *Body and society*, 7 (2–3), 181–194
- Weber Max (1987). *Economy and Society: An Outline of Interpretive Sociology* (2 vols Berkeley, University of California Press)
- Whitaker, L., Backhouse, S. (2017). Doping in sport: an analysis of sanctioned UK rugby union players between 2009 and the Exploitation of College Athletes Dilemma. *Sport, Ethics and Philosophy*, 7(2), 259–270. doi:10.1080/17511321.2012.762036
- Robertson, J. Constandt, B (2021) Moral disengagement and sport integrity: identifying and mitigating integrity breaches in sport management. *European Sport Management Quarterly*, <https://doi.org/10.1080/16184742.2021.1945122>
- Robidoux, M.A., 2001. Men at play: a working understanding of professional hockey. Montreal: McGill-Queen's University Press.
- Roderick, M. (2014). From identification to dis-identification: case studies of job loss in professional football. *Qualitative Research in Sport, Exercise and Health*, 6(2), 143–160. doi:10.1080/2159676x.2013.796491
- Roderick, M.J., 2006. A very precarious 'profession': uncertainty in the working lives of professional footballers. *Work, employment and society*, 20 (2), 245–265
- Reichstadt J, Depp CA, Palinkas LA, Folsom DP, Jeste DV. (2007) Building blocks of successful aging: a focus group study of older adults' perceived contributors to successful aging. *American Journal of Geriatric Psychiatry*, 15(3), 201-194
- Saatchi, M. (2007) *Productivity Psychology (Industrial Psychology of Work and Organizational Psychology Applied)*. Nashr editing. Sixth edition.

role of self-deception in unethical behavior. *Social Justice Research*, 17, 223-236

2015. *Journal of Sports Sciences*, 35(6), 1607-1613.
- Tenbrunsel, A. E., & Messick, D. M. (2004). Ethical fading: The